

УДК 330.322:620.9

[https://doi.org/10.52058/3041-1254-2026-1\(23\)-1518-1528](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2026-1(23)-1518-1528)

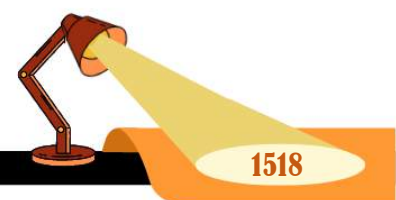
Левандівський Омелян Тарасович доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів, Карпатський національний університет імені Василя Стефаника, <https://orcid.org/0000-0002-5819-8377>

Благун Іван Іванович доктор економічних наук, професор, професор кафедри менеджменту і маркетингу, Карпатський національний університет імені Василя Стефаника, <https://orcid.org/0000-0002-5178-6002>

Савич Олег Васильович докторант, Карпатський національний університет імені Василя Стефаника, <https://orcid.org/0009-0000-1670-4553>

ОЦІНКА РЕГІОНАЛЬНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ СТАНОВЛЕННЯ ЗЕЛЕНОЇ ЕКОНОМІКИ

Анотація. У роботі висвітлено проблеми та перспективи переходу суспільства до моделі зеленої економіки, а також обґрунтовано необхідність її інтеграції в сучасний господарський процес. Також досліджуються стратегічні підходи та універсальні принципи впровадження моделі зеленої економіки за окремими регіонами. Проводиться аналіз пріоритетів для створення нових зелених секторів та екологічної модернізації. Проведено аналіз підходів науковців щодо оцінки впливу цього напрямку на загальний економічний розвиток. Окреслено основні переваги та можливості зеленої економіки. Проаналізовано оцінку регіональних особливостей становлення зеленої економіки окремих країн в умовах ринкової системи та вільної конкуренції, а також механізму державного регулювання цього напрямку. Основна увага приділяється пошуку шляхів розвитку, що базуються на збереженні природного капіталу. Такий підхід має вирішальне значення для світової спільноти, оскільки він допомагає вирішувати критичні проблеми: продовольства, енергетики, водної безпеки, а також зміни клімату. Особливо підкреслюється роль відновлюваної енергетики як технічно доступного інструменту для забезпечення економічної безпеки в умовах вичерпання ресурсів. Запропоновано ініціювати державну політику на впровадженні інноваційних, екологічно безпечних технологій для досягнення сталого розвитку. На основі проведеного дослідження сформовано пропозиції щодо плану розвитку держави за умови впровадження зеленої економіки в господарський процес. Зокрема, потрібна допомога у моніторингу тенденцій, проведенні оцінок та досягненні прогресу на шляху до зеленої економіки, оскільки окремі

регіони стикаються з певними обставинами в результаті відносно недавнього переходу до ринкової економіки, включаючи інституційні бар'єри та необхідність зосередитися на більш нагальних соціальних та економічних питаннях. Пропонується чітка та узгоджена спільна система екологічної інформації, що покращить узгодженість та достовірність оцінок, а також продемонструє передовий досвід в оцінках та сприятиме нарощуванню потенціалу та передачі знань. Дана система допоможе забезпечити визнання та усунення прогалин у оцінці регіональних особливостей становлення зеленої економіки.

Ключові слова: зелена економіка, регіональні особливості, навколишнє середовище, екологічна безпека.

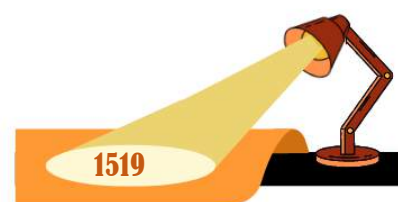
Levandivskyi Omelian Tarasovych Doctor of Economics, Professor, Head of the Department of Finance, Vasyl Stefanyk Carpathian National University, <https://orcid.org/0000-0002-5819-8377>

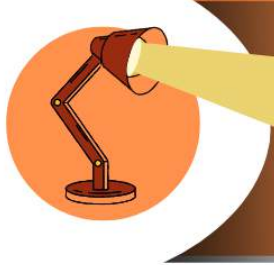
Blahun Ivan Ivanovych Doctor of Economics, Professor, Professor of the Department of Management and Marketing, Vasyl Stefanyk Carpathian National University, <https://orcid.org/0000-0002-5178-6002>

Savych Oleh Vasylovich Doctoral Student, Vasyl Stefanyk Carpathian National University, <https://orcid.org/0009-0000-1670-4553>

ASSESSMENT OF REGIONAL FEATURES OF THE FORMATION OF THE "GREEN" ECONOMY

Abstract. The paper highlights the problems and prospects of society's transition to the green economy model, and justifies the need for its integration into the modern economic process. Strategic approaches and universal principles for implementing the green economy model in individual regions are also studied. An analysis of priorities for the creation of new green sectors and environmental modernization is carried out. An analysis of the approaches of scientists to assessing the impact of this direction on overall economic development is carried out. The main advantages and opportunities of the "green economy" are outlined. An assessment of the regional features of the formation of the green economy of individual countries in the conditions of a market system and free competition, as well as the mechanism of state regulation of this direction, is analyzed. The main attention is paid to finding development paths based on the preservation of natural capital. This approach is of crucial importance for the global community, as it helps to solve critical problems: food, energy, water security, and climate change. The role of renewable energy as a technically accessible tool for ensuring economic security in conditions of resource depletion is especially

emphasized. It is proposed to initiate a state policy on the implementation of innovative, environmentally friendly technologies to achieve sustainable development. Based on the conducted research, proposals were formed for a state development plan subject to the implementation of the green economy in the economic process. In particular, assistance is needed in monitoring trends, conducting assessments and achieving progress on the path to a green economy, as individual regions face certain circumstances as a result of the relatively recent transition to a market economy, including institutional barriers and the need to focus on more pressing social and economic issues. A clear and consistent common environmental information system is proposed, which will improve the consistency and reliability of assessments, as well as demonstrate best practices in assessments and contribute to capacity building and knowledge transfer. This system will help to ensure recognition and elimination of gaps in the assessment of regional specificities of the formation of a green economy.

Keywords: green economy, regional characteristics, environment, environmental safety.

Вступ. Зважаючи на значні негативні зміни у природному середовищі впродовж останніх десятиліть, питання екології, збереження та захисту довкілля набули надзвичайної актуальності. Основний руйнівний вплив на довкілля чинить економічна сфера діяльності людини – через нераціональне використання природних ресурсів, постійне нарощування обсягів виробництва та наявність промислових об'єктів, які не дотримуються екологічних норм. У відповідь на це, багато країн активно впроваджують екологічні технології, оптимізують системи ефективного використання ресурсів та розвивають зелену економіку. Тому наразі критично важливим є дослідження потенціалу, перспектив та тенденцій розвитку зеленої економіки в країні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Українські науковці активно досліджують питання «зеленої» економіки з врахуванням оцінки регіональних особливостей в сучасних умовах господарювання. Останнім часом значно зросла кількість наукових публікацій на цю тему. Теоретичні та практичні аспекти даної проблематики досліджували: А. Ю. Фролов [1], О. С. Зінченко[2], Д. Букрєєва, Т. Коваленко, А. Манукян [3], Варченко, О. Варченко, О. Драган, К. Ткаченко, Н. Рибак, В. Зубченко [4], В. С. Чала [5], І. Чугунов, Т. Канєва, І. Любчак [6] та інші. Проте існує необхідність зрозуміти саму оцінку регіональних особливостей становлення зеленої економіки в окремих країнах і на цій основі сформувати свою власну.

Метою статті є розуміння оцінки регіональних особливостей становлення зеленої економіки окремих країн, виявлення тенденцій формування її на стійких екологічних, економічних та соціальних змінах.

Виклад основного матеріалу. Жодна країна європейського регіону ще не провела оцінку, спеціально зосереджену на зеленій економіці. Тим не менш, багато країн розробляють широкі стратегії озеленення економіки або проводять галузеві чи тематичні оцінки.

Широта тлумачення концепції зеленої економіки на національному рівні та той факт, що вона охоплює низку секторів та пріоритетів, відображається в різноманітності інституцій, залучених до її просування. Деякі з них відповідають за різні аспекти пріоритетних напрямків, тоді як інші координують підготовку вибраних оцінок.

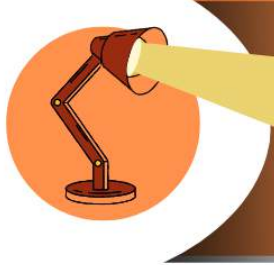
Міністерства охорони навколишнього середовища зазвичай беруть на себе ініціативу, мають уявлення про зелену економіку та ресурсоефективність і відповідають за об'єднання різних пріоритетів у рамках цих концепцій. Однак обсяг та сфери відповідальності лише цих міністерств дуже різняться та відображають ширші національні пріоритети та політичні межі. Наприклад, міністерство охорони навколишнього середовища може значною мірою відповідати за охорону природи (Вірменія), також може відповідати за туризм (Боснія і Герцеговина) або сільське господарство (Австрія, Угорщина та Велика Британія) [7]. Залежно від інституційних домовленостей країни, інші міністерства також можуть бути залучені до внеску окремих елементів ширших цілей зеленої економіки. Дійсно, 65 відсотків оцінок, пов'язаних із зеленою економікою, залучають більше однієї національної організації [8]. Серед інших залучених міністерств – транспорт, сільське господарство та лісове господарство, особливо в країнах з більшою часткою сільської економіки. Крім того, міністерства фінансів та економіки відіграють вирішальну роль в обговоренні зеленої економіки [9]. Низка інших відомств та міністерств також починають відігравати значну роль у країнах, що відображає зростання кількості міжгалузевих стратегій та планів дій. До них належать житло, культура, бізнес і торгівля, навички та інновації, а також освіта.

У більшості країн національне агентство з охорони навколишнього середовища також відіграє значну роль у моніторингу процесу за допомогою екологічних показників, пов'язаних із зеленою економікою, а також у підготовці або внеску в національні оцінки.

У окремих країнах оцінки також проводяться на делегованому адміністративному рівні. Наприклад, оцінки, пов'язані з якістю повітря в Бельгії, включають План щодо повітря та клімату для Брюсселя, План фламандської кліматичної політики та окремий Звіт про стан навколишнього середовища з оцінкою якості повітря для Валлонії [10].

Країни-члени ЄЕК ООН (Європейська економічна комісія Організації Об'єднаних Націй), які не входять до загальноєвропейського географічного простору, також проводять оцінки зеленої економіки та можуть запропонувати деякі цінні висновки та уроки.

У Сполучених Штатах Америки оцінки зосереджені на внеску зеленого зростання у ширше економічне відновлення, як частина Закону про відновлення та реінвестування Америки. Цей закон зобов'язав федеральний уряд інвестувати 90 мільярдів доларів США для сприяння інноваціям та зростанню в зеленому бізнесі та створенні робочих місць. Міністерство енергетики США оголосило про виділення \$750 мільйонів для 52 проєктів у 24 штатах щодо виробництва зеленого водню та електролізерів [11].

У Канаді також зростання та робочі місця є центральними в дебатах щодо зеленої економіки. Однак, враховуючи важливість первинних галузей промисловості для значної частини економіки, захист природних ресурсів також відіграє важливу роль. Зокрема, метою стратегії Канади є кардинальне скорочення викидів вуглеводню – 37% з 2005 по 2030 рік – та створення сектору будівель з нульовими викидами до 2050 року. Загалом, за оцінками уряду, до 2030 року індустрія зеленого будівництва в Канаді може забезпечити близько 1,5 мільйона прямих робочих місць порівняно з 462 тисячами сьогодні. Сумарний обсяг усіх інвестицій за Планом зміцнення клімату Канади, куди входить Стратегія екологічно чистих будівель, становить \$1,5 млрд CAD [12].

У Латинській Америці та Карибському басейні зелена економіка значною мірою розглядається як допомога у подоланні бідності та нерівності, а також у забезпеченні базової інфраструктури та послуг для зростаючого населення [13].

Ці регіони є лідерами у впровадженні концепцій зеленої економіки в деяких секторах. Наприклад, Коста-Рика, яка значною мірою залежить від своїх природних екосистем для туризму, була піонером у використанні економічних інструментів та платежів за екологічні послуги для сприяння діяльності, що зберігає функції екосистем. Хоча кількість спеціалізованих оцінок зеленої економіки, що проводяться національними організаціями, обмежена, інші фінансовані державою, загальноєвропейські та міжнародні організації зацікавлені в зеленій економіці та беруть участь у проведенні оцінок, пов'язаних з пріоритетними сферами.

У загальному випадку можна виділити три типи організацій: глобальні гравці, включаючи організації ООН, такі як ФАО (Продовольча та сільськогосподарська організація ООН), ЮНЕП (Програма ООН з навколишнього середовища) та ПРООН (Програма розвитку ООН); регіональні органи ООН, включаючи ЄЕК ООН; та інші регіональні організації.

Більшість доступних наразі міжнародних оцінок мають глобальний характер, причому міжнародні організації відіграють ключову роль у розвитку мислення щодо питань зеленої економіки та ефективності використання ресурсів. ЮНЕП підготувала низку оцінок, зокрема концепцію початку процесу за допомогою пакету фіскальних стимулів та твердження, що двовідсоткове вливання світового ВВП у десять ключових економічних секторів дасть поштовх

переходу до низьковуглецевої, ресурсоефективної зеленої економіки. Також наголошує, що органічне сільське господарство може відродити сільськогосподарський сектор та створити можливості для працевлаштування [14].

Дану позицію підтримує ФАО, зокрема, озеленення економіки, наприклад, за допомогою сільського господарства означає підвищення продовольчої безпеки (наявність, доступ, стабільність та використання) при одночасному використанні меншої кількості природних ресурсів шляхом підвищення ефективності в усьому ланцюгу створення вартості харчових продуктів. Цього можна досягти, застосовуючи екосистемний підхід до управління сільським господарством, лісовим господарством та рибальством таким чином, щоб враховувати численні суспільні потреби та бажання, не ставлячи під загрозу можливості для майбутніх поколінь користуватися всіма товарами та послугами, що надаються наземними та морськими екосистемами. Використовуючи 60 відсотків світових екосистем і забезпечуючи засоби до існування 40 відсотків сучасного населення світу, продовольчий та сільськогосподарський сектори мають вирішальне значення для озеленення економіки.

Інший орган ООН, ПРООН, відіграє важливу роль в оцінках, пов'язаних із зеленою економікою, у кількох країнах, зокрема у Східній Європі, на Кавказі, в Центральній Азії та на Західних Балканах. Тут оцінки зумовлені бажанням нарощувати потенціал та підвищувати конкурентоспроможність завдяки більш ефективному використанню природного капіталу за допомогою програм технічної або фінансової допомоги.

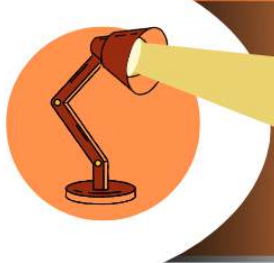
Інші відповідні глобальні організації Світовий банк та МВФ розробляють національні показники, які можуть використовувати міністерства фінансів у зеленому національному обліку. Хоча глобальні організації зосереджуються на глобальних оцінках, вони також враховують регіональні пріоритети.

МВФ працює над пропозиціями щодо створення багатомільярдного «Зеленого фонду», який би забезпечив величезні суми, що можуть зрости до 100 мільярдів доларів США на рік, необхідні країнам для подолання викликів, спричинених зміною клімату.

Ці гравці відрізняються за рівнем управління, географічними інтересами, обсягом проведення оцінок та повноваженнями щодо прийняття рішень. Загалом, менші організації беруть участь у тематичних оцінках, наприклад, щодо забруднення повітря чи виробництва сонячної енергії, тоді як більші організації схильні розглядати широкі загально-регіональні тематичні чи секторальні оцінки.

Мотиваційні фактори для оцінок, що проводяться цими органами, також суттєво різняться. Деякі з них впливають з бажання перенести ресурси, технології та програми охорони навколишнього середовища в нові регіони, інші – з необхідності дотримання екологічних норм або у відповідь на конкретні загрози

забруднення. У Східній Європі, на Кавказі та в Центральній Азії Регіональні екологічні центри (РЕЦ) відіграють також провідну роль у розробці та координації стратегій, планів дій та регіональних оцінок.

ЄС та інші європейські інституції беруть участь у різних аспектах зеленої економіки та проводять регіональні та національні оцінки. ЄС щорічно готує звіт про моніторинг реалізації своєї стратегії сталого розвитку, який охоплює більшість пріоритетних сфер, пов'язаних із зеленою економікою та ефективністю використання ресурсів. Він також використовує політику згуртування ЄС для інвестування в пріоритетні сфери, що є частиною «зеленої» економіки на Балканах та в інших регіонах.

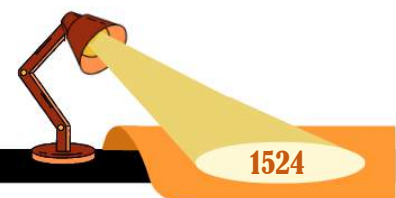
Також, велика кількість приватних або добровільних неурядових організацій займається оцінкою аспектів зеленої економіки. Їх загалом можна розділити на чотири категорії:

- неурядові організації, благодійні фонди та лобістські групи.
- аналітичні центри та багатонаціональні організації, наприклад, Інститут світових ресурсів. Вони в першу чергу займаються покращенням бази знань та забезпеченням впровадження найновіших ідей у процес прийняття рішень, наприклад, інструмент показників кліматичного аналізу;
- національні, регіональні та міжнародні торговельні асоціації. Вони, як правило, зацікавлені у просуванні певних точок зору та впливі на прийняття рішень;
- дослідницькі установи, включаючи університети та дослідницькі інститути, які можуть залучати фінансування з джерел приватного сектору.

Знову ж таки, між регіональними неурядовими організаціями існує дуже мало узгодженості щодо розміру чи типу регіону, який вони охоплюють, а також щодо їхніх інтересів, які включають транскордонні екосистемні питання. Все частіше організації приватного або добровільного секторів співпрацюють з організаціями, що фінансуються з державного бюджету, для проведення оцінок.

Цікавим прикладом є те, що Європейський інвестиційний банк є лідером в інших державно-приватних партнерствах (ДПП). Він здійснює значні інвестиції у відновлювану енергетику, енергоефективність, транспорт, захист біорізноманіття та багато інших сфер у державах-членах ЄС, країнах-кандидатах та інших частинах європейського регіону. Оцінювання зосереджено на ефективності конкретних проектів ДПП, які захищають та покращують природне середовище, а також сприяють соціальному добробуту на підтримку політики ЄС.

Туреччина має своє бачення щодо зеленої економіки і об'єднує всі аспекти енергоефективності, від виробництва енергії до розподілу та споживання. Як зазначають дослідники, Туреччина за відповідної політики за 10 років може скоротити свої викиди парникових газів на 35% порівняно з рівнями 2021 року (до 370 млн т). Зокрема, до 2035-го викиди вуглецю можуть бути зменшені на 40% (до 277 млн т), що поверне національні показники до значень 2025-2010 рр.

Проте останнє можливо лише за умови вжиття країною галузевих заходів у енергетиці, промисловості, транспорті, будівництві та сільському господарстві [15].

Отже, одна з ключових цілей – скорочення викидів вуглекислого газу в країні. Вона враховує ціноутворення, конкуренцію, зміну поведінки та технології в усіх секторах економіки. Інші варіанти політики, що розглядаються, – це електрифікація транспорту та зміни у фонді будівель і енергоспоживанні продукції.

У Фінляндії відбувається певний перехід від секторальної політики – енергоефективність, водопостачання, відходи тощо – до комплексної політики ресурсоефективності. Лише в кількох випадках враховується повний життєвий цикл або вплив на навколишнє середовище за кордоном. Наприклад, Швеція має стратегічні цілі, пов'язані зі зменшенням глобального впливу національного споживання на навколишнє середовище, тоді як Нідерланди враховують вплив на навколишнє середовище, пов'язаний з торгівлею.

Отже, чотири пріоритетні ресурси: енергія, відходи, вода та корисні копалини зазвичай оцінюються країнами, але окрім них, інші пріоритети оцінюються рідше, з урахуванням землі та ґрунту, деревини/лісів, біорізноманіття, біомаси, риби, металів, а також моря та узбережжя, залежно від національних умов.

Інформація про стратегічні цілі, завдання та показники в оцінках ресурсоефективності демонструє велику різноманітність підходів, напрямків та рівня деталізації. Стратегічні цілі щодо ресурсоефективності, як правило, мають досить загальний характер і найчастіше стосуються:

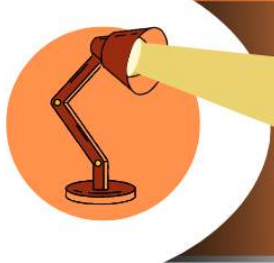
- забезпечення сталого використання природних ресурсів;
- підвищення енергоефективності;
- збільшення переробки відходів;
- запобігання утворенню відходів/розділення відходів та зростання.

Інші досить поширені цілі включають:

- стале управління корисними копалинами;
- підвищення ефективності використання ресурсів;
- зменшення споживання енергії;
- збільшення частки відновлюваної енергії;
- покращення якості води;
- зменшення використання води;
- захист біорізноманіття.

Кілька країн встановили цілі та/або завдання в оцінках, пов'язаних з житлом, наприклад, енергоефективність будівель, побутової техніки та використання електроенергії (Бельгія та Литва); мобільність, включаючи збільшення використання біопалива в транспорті (Естонія, Словаччина) або стандарти паливної ефективності для автомобілів (Угорщина); та харчові продукти, такі як збільшення площі органічного землеробства (Іспанія, Данія). Однак у більшості

випадків цілі та завдання спрямовані на підвищення ефективності технологій, а не на вирішення проблеми споживання шляхом управління попитом, і дуже мало країн включають стратегічні цілі до своїх оцінок щодо зменшення абсолютної кількості використовуваних ресурсів.

Висновки. Існує величезна кількість інформації щодо багатьох аспектів зеленої економіки та ресурсоефективності. Сфера оцінювання постійно розширюється, але неконтрольовано, і наразі бракує узгодженості в основі, форматі, частоті збору та використання даних для обґрунтування оцінок, а також у самих оцінках.

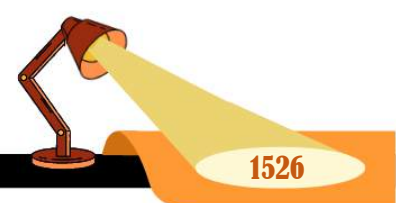
У низці галузей, пов'язаних із зеленою економікою, існують певні прогалини в інформації та знаннях, наприклад, щодо взаємозв'язку між екосистемами та економічними системами.

Отже, потрібна чітка стратегічна межа для просування зеленої економіки. Оцінки повинні бути чітко частиною узгодженої, комплексної та послідовної структури, спрямованої на перетворення економіки залучених сторін з класичної на зелену модель. Це вимагає лідерства та згоди на найвищому рівні. Якщо метою дійсно є інтеграція екологічних питань в економічний розвиток, то всі політики та пріоритети на світовому рівні повинні оцінюватися відповідно до узгоджених принципів зеленої економіки.

Щоб оцінки пов'язувалися з розробкою політики, національні та інші установи, відповідальні за їхню розробку, повинні мати чіткі повноваження та відповідні важелі впливу, щоб зелена економіка була в центрі національних та регіональних економічних стратегій. Максимізація цінності оцінок також вимагає тісної координації, належної співпраці, обміну інформацією та розвитку нових партнерств.

Література:

1. Фролов А. Ю. Глобалізація зеленого фінансування: від контурів зеленої економіки до сталого розвитку [Електронний ресурс] / А. Ю. Фролов // Фінанси України. – 2025. – № 2. – С. 66-78. Режим доступу: <https://doi.org/10.33763/finukr2025.02.066>
2. Зінченко О. А. Світові тренди «зеленого» інвестування [Електронний ресурс] / О. А. Зінченко // Економічний простір. – 2022. – №177. – С.31-34. Режим доступу: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/177-5>
3. Букреева Д. «Зелені» стратегії для сталого розвитку підприємства та підвищення ефективності його діяльності [Електронний ресурс] / Д. Букреева, Т. Коваленко, А. Манукян // Економіка та суспільство. – 2023. – №56. Режим доступу: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-121>
4. Варченко О. «Зелені фінанси» в повоєнному відновленні України: організаційно-фінансові аспекти [Електронний ресурс] / О. Варченко, О. Варченко, О. Драган, К. Ткаченко, Н. Рибак, В. Зубченко // Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice. – 2024. – Т.3, №56. – С.75-85. Режим доступу: <https://doi.org/10.55643/fcaptr.3.56.2024.4403>.

5. Чала В. С. Глобальні тренди розвитку зеленого облігаційного фінансування [Електронний ресурс] / В. С. Чала // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2022. – №41. – С.124-131. Режим доступу: <https://doi.org/10.32782/2413-9971/2022-41-23>.

6. Чугунов, І. Фінансові інструменти реалізації європейського зеленого курсу в Україні [Електронний ресурс] / І. Чугунов, Т. Канєва, І. Любчак // Економіка та суспільство. – 2023. – №56. Режим доступу: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-141>

7. Голубовська-Онісімова Г. Реформи у сфері довкілля для повоєнного відновлення та європейської інтеграції України [Електронний ресурс] / Г. Голубовська-Онісімова, Р. Гаврилук, Н. Андруевич, О. Кравченко, Є. Алексєєва, Т. Малькова. – Київ : Українська національна платформа Форуму громадянського суспільства Східного партнерства, 2023. – 34 с. – Режим доступу: https://nesu.org.ua/wp-content/uploads/2023/04/2023_reforms_policy_paper.pdf

8. Чала В.С. Оцінка зеленої трансформації економіки України в умовах Європейської інтеграції: методичний підхід та позиціонування серед країн ЄС [Електронний ресурс] / В.С. Чала, А.В. Глущенко // Економічний простір. – 2024. – №195. – С. 223-231 Режим доступу: <https://economic-prostir.com.ua/wp-content/uploads/2024/12/195-223-231-chala.pdf>

9. Рябчин О. Зелене відновлення України: 2023 керівні принципи та інструменти для тих, хто ухвалює рішення [Електронний ресурс] / О. Рябчин, Д. Кулага. – Київ : Kyiv School of Economics, 2023. – 188с. – Режим доступу: <https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/2024-04/undp-ua-green-recovery-ukr.pdf>

10. Бельгійські науковці винайшли революційний метод генерації безперервної чистої енергії 2025 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://noworries.news/belgijski-naukovczy-vynajshly-revolucijnyj-metod-generacziyi-bezperervnoyi-chystoyi-energiyi/>

11. ЕкоПолітика [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ecopolitic.com.ua/ua/news/ssha-vitratit-750-miljoniv-na-virobnictvo-zelenogo-vodnju/>

12. Канада продовжує працювати над кліматичною метою-2030 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ua.immigrant.today/canada/18925-kanada-prodovzhu-pracjuvati-nad-klmatichnoju-metuju-2030.htm>

13. Ткач А.О. Концептуальні основи дослідження зовнішньої політики США в Латинській Америці та Карибському басейні за президенства Б.Обами [Електронний ресурс] / А.О. Ткач // Український політико-правовий дискурс. – 2025. – № 9. – Режим доступу: DOI: 10.5281/zenodo.15071986.

14. International Science Council [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.council.science/news/global-foresight-report/>

15. GMK center [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://gmk.center/ua/news/turechchina-do-2035-roku-mozhe-skorotiti-vikidi-na-tretinu-za-investicij-u-265-mlrd/>

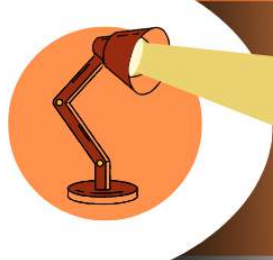
References:

1. Frolov A. (2025). Hlobalizatsiia zelenoho finansuvannia: vid konturiv zelenoi ekonomiky do staloho rozvytku [Globalization of green finance: from green economy contours to sustainable development]. *Finansy Ukrainy – Finance of Ukraine*, (2), 66-78. Retrieved from <https://doi.org/10.33763/finukr2025.02.066> [in Ukrainian].

2. Zinchenko, O. A. (2022). Svitovi trendy «zelenoho» investuvannia [World trends of "green" investment]. *Ekonomichniy prostir – Economic Space*, (177), 31-34. <https://doi.org/10.32782/2224-6282/177-5>

3. Bukreeva, D., Kovalenko, T., & Manukyan, A. (2023). «Zeleni» stratehii dlia staloho rozvytku pidpriemstva ta pidvyshchennia efektyvnosti yoho diialnosti ["Green" strategies for sustainable development of enterprise and increasing the efficiency of its activities]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, (56). Retrieved from <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-121>[in Ukrainian].

4. Varchenko, O., Varchenko, O., Dragan, O., Tkachenko, K., Rybak, N., & Zubchenko, V. (2024). «Zeleni finansy» v povoiennomu vidnovlenni Ukrainy: orhanizatsiino-finansovi aspekty [“Green finance” in the post-war reconstruction of Ukraine: organizational and financial aspects]. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice – Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 3(56), 75-85. Retrieved from <https://doi.org/10.55643/fcaptp.3.56.2024.4403> [in Ukrainian].
5. Chala, V. S. (2022). Hlobalni trendy rozvytku zelenoho oblihatiinoho finansuvannia [Global trends in the development of green bond financing]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu – Scientific Bulletin of Uzhhorod National University*, (41), 124-131. Retrieved from <https://doi.org/10.32782/2413-9971/2022-41-23> [in Ukrainian].
6. Chugunov, I., Kaneva, T., & Lyubchak, I. (2023). Finansovi instrumenty realizatsii yevropeiskoho zelenoho kursu v Ukraini [Financial instruments for implementing the european green course in Ukraine. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, (56). Retrieved from <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-141>[in Ukrainian].
7. Golubovska-Onisimova, G., Gavrilyuk R., Andrusevich N., Kravchenko O., Alekseeva E., & Malkova T. (2023). *Reformy u sferi dovkillia dlia povoiennoho vidnovlennia ta yevropeiskoi intehratsii Ukrainy [Environmental reforms for Ukraine's post-war recovery and European integration]* Kyiv: Ukrainaska natsionalna platforma Forumu hromadianskoho suspilstva Skhidnoho partnerstva. Retrieved from https://necu.org.ua/wp-content/uploads/2023/04/2023_reforms_policy_paper.pdf [in Ukrainian].
8. Chala, V.S., Glushchenko, A.V. (2024). Otsinka zelenoi transformatsii ekonomiky Ukrainy v umovakh Yevropeiskoi intehratsii: metodychnyi pidkhid ta pozytsionuvannia sered krain YeS [Assessment of the green transformation of the Ukrainian economy in the context of European integration: a methodological approach and positioning among EU countries]. *Ekonomichnyi prostir – Economic space*, (195), 223-231. Retrieved from <https://economic-prostir.com.ua/wp-content/uploads/2024/12/195-223-231-chala.pdf> [in Ukrainian].
9. Ryabchyn, O. Kulaga, D. (2023). *Zelene vidnovlennia Ukrainy: 2023 kerivni pryntsyipy ta instrumenty dlia tykh, khto ukhvaliuie rishennia [Green Recovery of Ukraine: 2023 Guiding Principles and Tools for Decision Makers]* Retrieved from Kyiv : Kyiv Sool of Economics. Retrieved from <https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/2024-04/undp-ua-green-recovery-ukr.pdf> [in Ukrainian].
10. Belhiiski naukovtsi vynajshly revoliutsiinyi metod heneratsii bezperervnoi chystoi enerhii 2025[Belgian scientists have invented a revolutionary method for generating continuous clean energy in 2025]. Retrieved from <https://noworries.news/belgijski-naukovczi-vynajshly-revolyuczijnyj-metod-generacziyi-bezperervnoyi-chystoyi-energiyi/>
11. EkoPolityka [EcoPolitics]. Retrieved from <https://ecopolitic.com.ua/ua/news/ssha-vitratit-750-miljoniv-na-virobnictvo-zelenogo-vodnju/> [in Ukrainian].
12. Kanada prodovzhuie pratsiuvaty nad klimatychnoiu metoiu-2030 [Canada continues to work on its 2030 climate target]. Retrieved from <https://ua.immigrant.today/canada/18925-kanada-prodovzhu-pracjuvati-nad-klmaticjnoju-metuju-2030.htm> [in Ukrainian].
13. Tkach A.O. (2025) Kontseptualni osnovy doslidzhennia zovnishnoi polityky SShA v Latynskii Amerytsi ta Karybskomu baseini za prezydenstva B.Obamy [Conceptual foundations of the study of US foreign policy in Latin America and the Caribbean during the presidency of B. Obama]. *Ukrainskyi polityko-pravovyi dyskurs – Ukrainian political and legal discourse*, (9). Retrieved from DOI: 10.5281/zenodo.15071986. [in Ukrainian].
14. International Science Council. Retrieved from <https://uk.council.science/news/global-foresight-report/>
15. GMK center. Retrieved from <https://gmk.center/ua/news/turechchina-do-2035-roku-mozhe-skorotiti-vikidi-na-tretinu-za-investicij-u-265-mlrd/>

